Marin Preda

”Cel mai iubit dintre pământeni”

Prof. Mihăilescu Alina

Probabil că nicio altă creaţie literară românească nu a avut succesul pe care l-a înregistrat romanul ”*Cel mai iubit dintre pământeni*”. Apărută în primăvara anului 1980, această ultimă creaţie a lui Marin Preda (la foarte puţină vreme prozatorul avea să piară în chip tragic) reprezintă nu numai apogeul unei cariere scriitoriceşti, ci şi un reper fundamental al literaturii române.

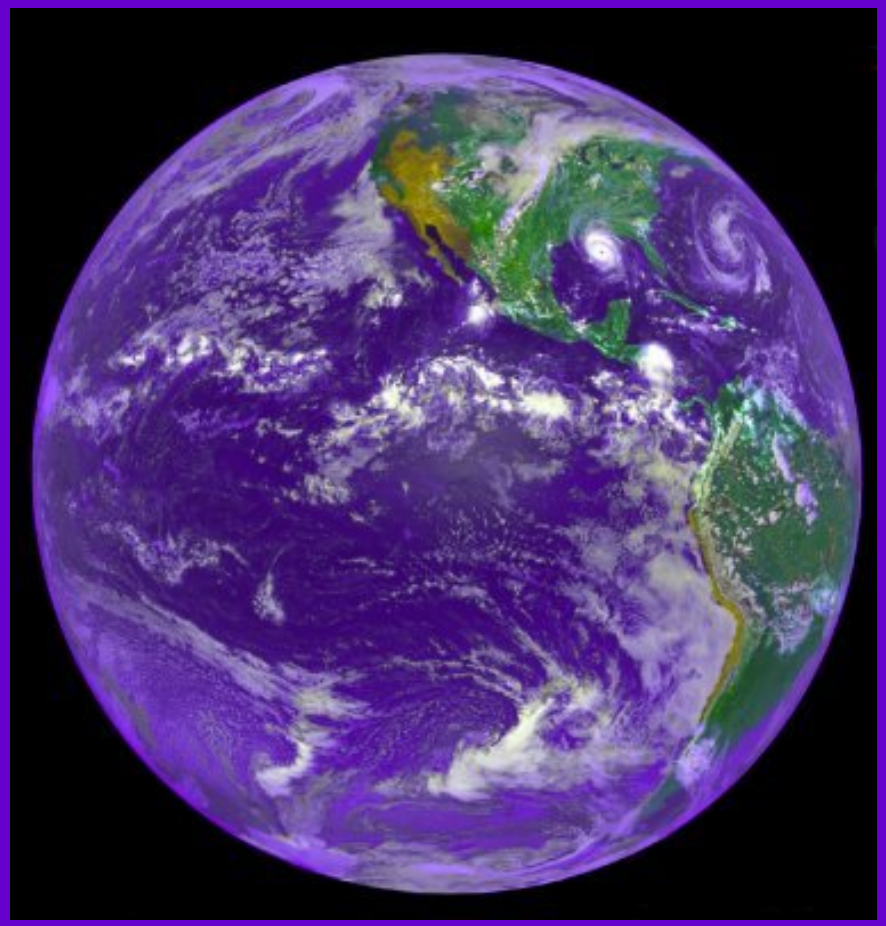
- **Cartea reprezintă *probabil cea mai viguroasă şi mai impresionantă frescă a apocalipsei comuniste.***

Tema este fericirea prin iubire.

Eugen Simion consideră *Cel mai iubit dintre pământeni - un roman total* , pentru că această amplă construcţie epică se edifică din dezvoltarea şi interferenţa mai multor aspecte: *roman de dragoste, politic, social, ideologic, sentimental, psihologic, eseist, intelectual, senzaţional, roman de moravuri,* toate armonizându-se într-o idee morală cuprinzătoare: *mitul fericirii prin iubire,* sintetizat în celebra frază finală – "*Dacă dragoste nu e, nimic nu e."* Ea exprimă deopotrivă o credinţă, un ideal şi un avertisment.

- **Fiind un roman complex acoperă o vastă problematică: înstrăinarea de părinţi, pierderea religiei, familia, bucuria scrisului, ura, violenţa relaţiilor sociale, sublimul şi decăderea în iubire, omul ca jucărie a sorţii.**

Titlul în care se prevesteşte un eşec este ironic *Cel mai iubit dintre pământeni,* este un om pe care destinul îl priveză de iubire şi de posbilitatea de a se realiza pe deplin în plan profesional, de vreme ce este oprit să gândească şi să se exprime după propria capacitate de a înţelege lucrurile.

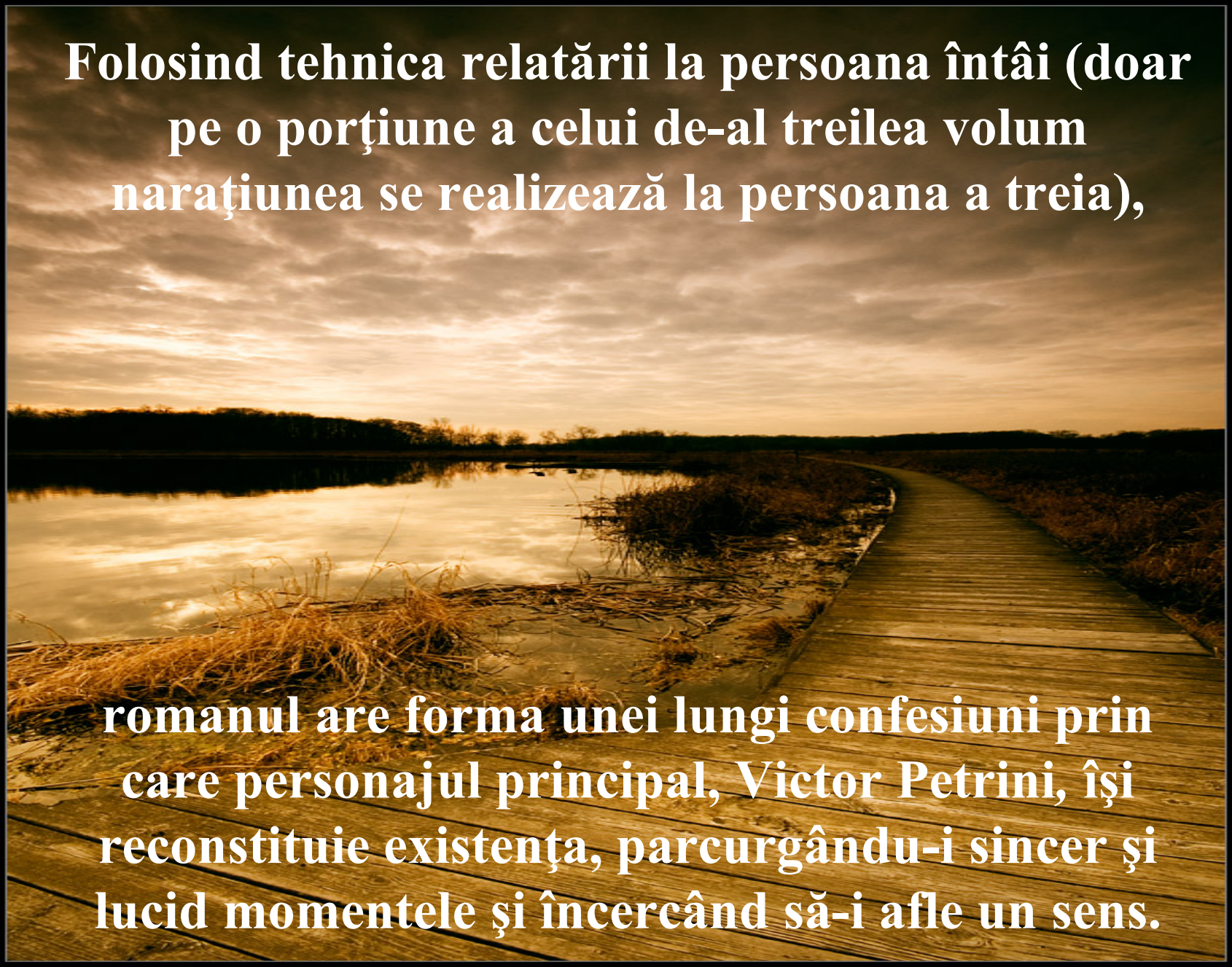
Eroul este în felul lui un ultim între drepţi motivat, cum el însuşi spune, nu de iubirea aproapelui din biblie, ci de iubirea ca principiu fundamental al universului.

Romanul este alcătuit din trei volume, structurate în zece părţi.

Cea mai cuprinzătoare componentă epică este cea erotică. Ea înglobează celelalte experienţe (socială, politică, intelectuală) ale lui Victor Petrini, care, ilustrând tragic condiţia „fiinţei umane înlănţuită de puterea circumstanţelor", nu încetează să creadă în posibilitatea de a fi fericit prin iubire.

Folosind tehnica relatării la persoana întâi (doar pe o porţiune a celui de-al treilea volum naraţiunea se realizează la persoana a treia),

romanul are forma unei lungi confesiuni prin care personajul principal, Victor Petrini, îşi reconstituie existenţa, parcurgându-i sincer şi lucid momentele şi încercând să-i afle un sens.

- **În capitolele XIII – XVIII, din partea a zecea, rolul naratorului este preluat de prietenul şi avocatul lui Victor Petrini, Ciceo Pop care relatează tot la persoana I, dar din perspectiva martorului, evenimentele prin care trece acesta.**

Paginile despre analiza sentimentului iubirii sunt de o rară frumuseţe şi sensibilitate, prin sinceritatea totală a eroului şi prin nevoia acută de a înţelege. Ca în toate manifestările vieţii, Victor Petrini îşi pune întrebări chinuitoare, suferind din pricina lucidităţii chiar şi atunci când trăieşte bucuria iubirii. El vrea să înţeleagă ce se întâmplă cu sufletul omenesc, de ce sentimentele cele mai frumoase şi curate se degradează.

- **Profesor de filosofie, protagonistul îşi problematizează şi îşi analizează cu luciditate existenţa. Aflat pentru a doua oară în închisoare, în aşteptarea judecării procesului, eroul îşi rememorează viaţa, în scris, şi *încearcă să-i înţeleagă erorile.***
- **Relatarea întâmplărilor din perspectiva unui individ aflat într-o situaţie-limită este o convenţie romanescă utilizată frecvent în literatură şi conferă încă de la început impresia de autenticitate şi confesiune.**

Sensibil la graţiile frumosului feminin, ca atâţia alţi bărbaţi din proza lui Marin Preda, Victor Petrini crede în puterea regeneratoare a iubirii, trecând concomitent cu problemele sale prin patru experienţe erotice: Nineta, Căprioara, Matilda şi Suzy.

Nineta Romulus

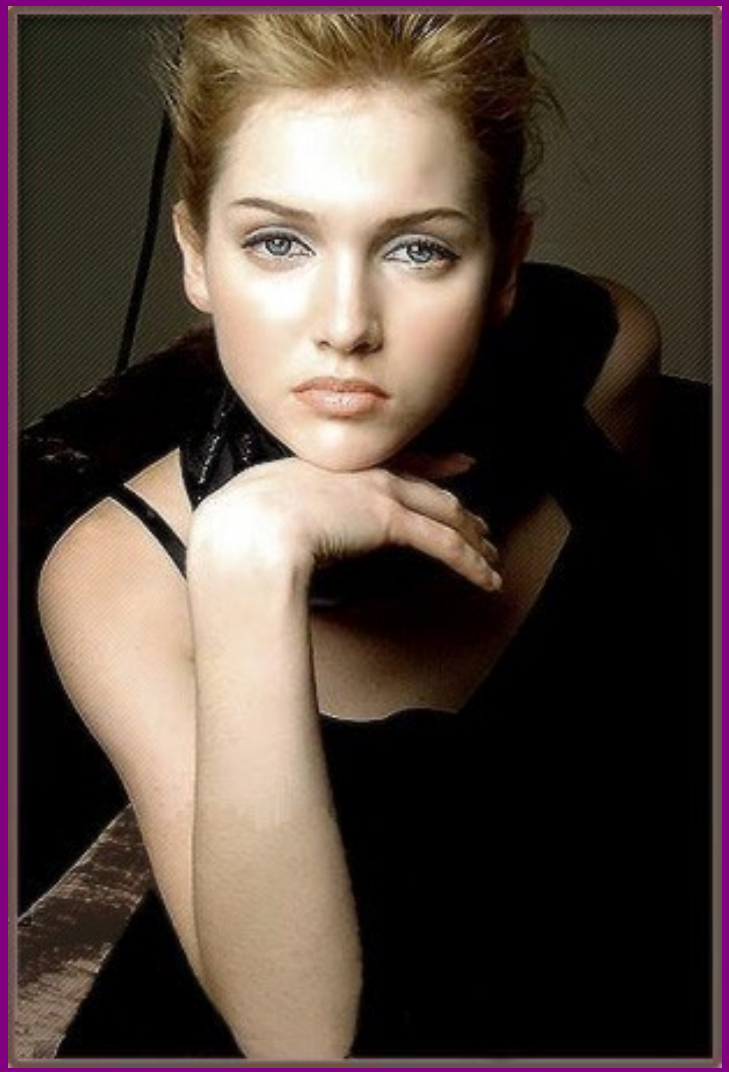
O cunoaşte la vârsta de optsprezece ani, la cârciumioara "*Mama răniţilor*”unde mergeau grupuri de colegi. Este o fostă elevă, "pe-a şasea", care fusese eliminată. Petrini trăieşte acum prima experienţă erotică, iniţiatică, întreruptă dintr-un capriciu: *Nineta* îi cere tânărului să meargă pe o stradă anume, iar acesta refuză (*de ce tocmai această stradă).*

Căprioara

- **Student, o cunoaşte pe *Căprioara*, “o fată de o frumuseţe deosebită", care semăna "şi la trăsături şi în firea ei cu o căprioară", mare admiratoare a inteligentului tânăr: "*Cum ştii tu atâta materie ?"***
- **Cucerit de frumuseţea ei şi flatat în orgoliul său, o cere repede în căsătorie, şi ea acceptă, deşi "era cam dezolant să vezi cum o fată a cărei frumuseţe era un mister, să aibă un cap total lipsit de mistere, iar mintea coală albă de hârtie, pe care nu se înscria nimic". În urma unei intervenţii chirurgicale nefaste, tânăra moare .**
- **Relaţia cu *Căprioara* îi creează eroului iluzia că poate domina existenţa şi că este un răsfăţat al ei.**

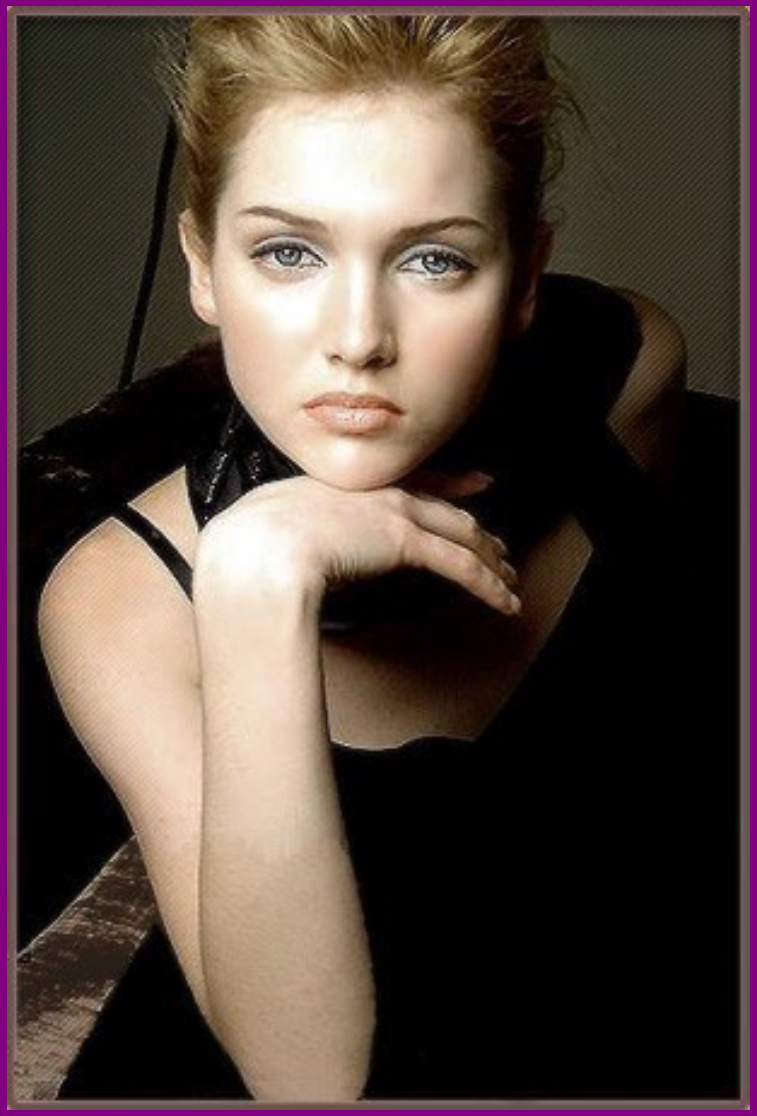
Matilda

Căsătorit cu Matilda, Petrini va cunoaşte iubirea conjugală dar şi drama ce nu va întârzia să apară. Femeie fascinantă, cu o puternică personalitate, de profesie arhitectă, cu o mare vivacitate,dificilă, incitantă, fire abisală trăieşte între căderi şi înălţări.

Schimbătore, imprevizibilă, asemenea vremurilor, Matilda ameninţă, umileşte, înjoseşte, agresează. Dispreţuieşte cultura, pentru ea, scrierile lui Petrini sunt „tâmpenii“. Simbolizează tipul de existenţă pe care nu forţa spirituală o poate domina, ci aceea financiară.

Matilda

Dragostea pentru *Matilda* poate fi pusă sub semnul tentaţiei fascinante de descifrare şi supunere a unei realităţi necunoscute, a misterelor şi adâncimilor abisale ale existenţei pe care eroul doreşte să şi-o asume.

Sfârşitul iubirii, înstrăinarea totală e percepută dureros de acut de către Petrini : "Numai în carceră mai simţeam un astfel de frig interior şi o astfel de singurătate fără scăpare".

Suzy Culala

Cu *Suzy,* eroului i se oferă o nouă experienţă şi i se deschide din nou drumul cunoaşterii şi asumării unui tip de relaţie cu realitatea. La început, e prudent şi neîncrezător faţă de promisiunea unei existenţe fericite. Suzy întruchipează realitatea care se lasă cucerită fără să se opună: gesturile îi sunt fireşti, mirările sincere, dăruirea necondiţionată.

Suzy Culala

Iubirea pentru Suzy îi readuce eroului starea de înaltă fericire. Paginile care înfăţişează sentimentele personajului radiază puritatea, candoarea, sinceritatea trăirii, amintind de inocenţa copilăriei.

Nici Suzy nu este sinceră deoarece îi ascunde lui Victor căsătoria cu Pencea - şi de aici drama - moartea, în încăierare, a inginerului.

La capătul dezamăgirilor, protagonistul va conchide: "Mitul acesta al fericirii prin iubire... n-a încetat şi nu va înceta să mai existe pe pământul nostru, să moară adică şi să renască perpetuu. Şi atâta timp cât aceste trepte urcate şi coborâte de mine, vor mai fi urcate şi coborâte de nenumăraţi alţii, această carte va mărturisi oricând: *"dacă dragoste nu e nimic nu e..."*

